

BOUW WERELD

BOUWTECHNIEK OP Z'N BEST

08

08/2025

WOONCOMPLEX DAT MAG ROESTEN
Cortenstalen gevel eert industrieel erfgoed

KOPLOPER JOLIEN DE JONGH
'CO₂ boven de norm? Dan geen afname'

VISIE OP DE BOUW
Kopstukken aan het woord

De cortenstalen
gevelbekleding geeft
een roestbruine
uitstraling.

CORTENSTALEN GEVELBEKLEDING SYMBOLISEERT INDUSTRIEEL ERFGOED

DE BLIKVANGER. EEN ORIGINELE NAAM VOOR EEN APPARTEMENTENCOMPLEX DIE NIET UIT DE LUCHT KOMT VALLEN. DE CORTENSTALEN GEVELBEKLEDING, DIE OP DEN DUUR GAAT CORRODEREN, IS EEN SYMBOLISCHE VERWIJZING NAAR DE CONSERVENBLIKKEN DIE DE VOORMALIGE FABRIEK KLAVERSJANSEN VROEGER MAAKTE OP DEZE LOCATIE. DE HOL GEVORMDE SCHAALDELEN MET DE KARAKTERISTIEKE RILLEN ZIJN ZOWEL IN ESTHETISCH ALS TECHNISCH OPZICHT EEN HOOGSTANDJE.

TEKST MARCEL VAN RIJNBACH FOTO'S SPOT COMPANION EN HEGEMAN BOUW & INFRA

De prefab gevelelementen worden met een verreiker en hoogwerker in het werk gemonteerd.

Het negen verdiepingen tellende woongebouw met 64 huurappartementen is onderdeel van de herontwikkeling van het KlaversJansen-terrein. Het maakt deel uit van het vernieuwde Bredase stadsdeel CrossMark. Het Consortium Spoorzone Breda (CSB), bestaande uit Winters bouw & ontwikkeling en woningcorporatie Alwel, is verantwoordelijk voor de ontwikkeling. Grenzend aan de historische binnenstad wordt de spoorzone – van oorsprong een industrieterrein – getransformeerd tot een gebied met gemengde functies: wonen, werken, zorg en cultuur. In een van de deelgebieden is de conservenfabriek van KlaversJansen gesloopt om plaats te maken voor De Blikvanger.

HOLLE CORTENSTALEN SCHAALDELEN

De hol vormgegeven cortenstalen schaaldelen stelen de show op de gevel van De Blikvanger. Bureau Fraai heeft de materiaalkeuze en vormgeving bedacht en met succes ingebracht bij een door CSB uitgeschreven prijsvraag voor het gevelontwerp. "Samen met projectarchitect Grosfeld Bekkers van der Velde Architecten hebben we unaniem voor het ontwerp van Bureau Fraai gekozen", vertelt planontwikkelaar Bart Oomen van Winters bouw & ontwikkeling. "Niet alleen vanwege de relatie met de vroegere conservenfabriek en de gevelbekleding in cortenstaal, maar ook omdat het bureau vergaand heeft nagedacht over de geschikte bouwmethode."

STEIGERLOZE BOUWMETHODE

Een steigerloze bouwmethode van de gevel had de voorkeur van Bureau Fraai en Winters bouw & ontwikkeling. Dat had te maken met een aantal factoren: de krap bemeten binnenstedelijke locatie met belendende opstallen, de 3,5 meter uitkraging van het gebouw op 13 meter hoogte en de repeterende ritmiek van het gevelontwerp. Winters schakelde hiervoor expertise in vanuit de markt. Na een selectie kwam de combinatie Vront en Aldowa als beste uit de bus. Vront is specialist in prefab gevelelementen en verantwoordelijk voor het traject, van engineering tot en met montage. Het bedrijf engineerde 155 prefab hsb-gevelelementen. Die hebben beglaasde aluminium kozijnen van JM van Delft & zn. Aldowa, leverancier van composiet en metalen gevelbekleding, heeft de cortenstalen schaaldelen erop gemonteerd in de fabriek van Vront. Alle prefab elementen zijn vanuit de kraan gesteld en in het werk gemonteerd. "Gedrieën hebben we heel wat BIM-sessies gehad om het ontwerp van Bureau Fraai maakbaar en technisch uitvoerbaar te krijgen", laat Oomen weten.

COMPLEXE UITDAGINGEN ENGINEERING

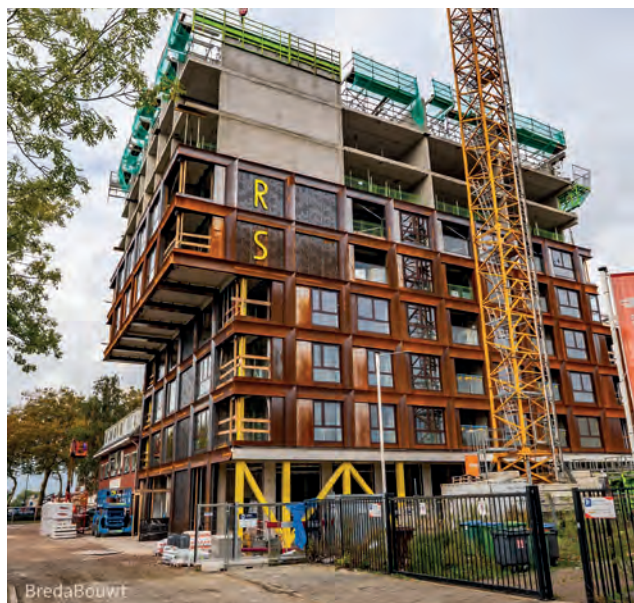
Vier jaar geleden kwamen Vront en Aldowa aan tafel bij dit project en brachten ze hun ideeën in de DO-fase in. "We hebben in het proces te maken gehad met een aantal uitdagingen in de vertaling van gevelontwerp naar engineering. We hebben tijd

Linksonder: de hsb-elementen zijn afgewerkt met vezelcementplaten om te voldoen aan de brandveiligheidseisen.

Linksonder: de letters van KlaversJansen komen op de gevel als herinnering aan de conservenfabriek die hier vroeger stond (foto: Winters bouw & ontwikkeling).

Rechts: de prefab gevelelementen worden steigerloos aangebracht.

geïnvesteed om deze uitdagingen te vertalen naar een technisch maakbaar en financieel haalbaar ontwerp”, vertelt technical sales engineer Bernard Reuvers van Vront. Het eerste knelpunt dat opdoemde in het engineeringsproces van de gevel was de maakbaarheid van de vormstukken van de cortenstalen schaaldelen. De lasergesneden kruisverbindingen tussen de schaaldelen en de positie van de schaaldelen zorgden voor hoofdbreken. “De posities van de schaaldelen waren in het oorspronkelijk ontwerp niet afgestemd op de hsb-gevelelementen en zouden bouwfysisch problemen opleveren”, constateert Reuvers. “De schaaldelen uit één stuk waren namelijk voor de bouwmuren en vloeren langs getekend. Daarom

hebben we in goed overleg het gehele cortenstalen grid verschoven en de kruisverbinding vervangen door een L-vormige verbinding. Zodoende hebben we het grid afgestemd op een ideale element-indeling.” Het verschoven grid van de schaaldelen veranderde de daglicht-inval en schaduwwerking van de appartementen. De architect heeft opnieuw berekeningen gemaakt om te zien of de waarden nog wel klopten met de eisen in de Bbl. Hierdoor zijn de breedte en diepte van de schaaldelen aangepast. Vanwege de kosten is er rekening houden met de breedte van de cortenstalen platen waaruit de schaaldelen zijn gesneden. Daarbij is de verwijzing naar de conservenfabriek niet uit het oog verloren.

Boven: Aldowa monteerte de cortenstalen schaaldelen op de gevelelementen in de fabriek van Vront (foto: Vront).

Onder: de kruisvormige verbinding in de cortenstalen schaaldelen is vervangen door een eenvoudigere L-verbinding (foto: Winters bouw & ontwikkeling).

BRANDVEILIGHEID EN WATERKERING

Twee andere grote uitdagingen waren de brandveiligheid en de waterdichting. “Vanwege aangescherpte brandveiligheidseisen voor de gevel hebben we gekozen voor een directe montage van de cortenstalen gevelbekleding op brandwerende vezelcementplaten”, legt Reuvers uit. “Op basis van onze attesten hebben we kunnen aantonen dat dit de juiste oplossing was. Dat bracht wel weliswaar hogere kosten met zich mee, maar gaf alle partijen het vertrouwen dat het de juiste oplossing was.” De waterkering is geborgd door toepassing van door SKH-erkende aansluitdetails van Vront. “De uitdaging hierbij was dat de schaaldelen de waterkering niet zouden onderbreken. Je komt hier na plaatsing van de gevelelementen niet meer bij. Dit moest direct goed worden afgestemd.”

GOEDE SAMENWERKING EN AFSTEMMING

Ondanks een langdurige aanloop naar dit bouwproject zijn alle betrokkenen tevreden over het eindresultaat. “Door een goede samenwerking en afstemming in het ontwerpteam van alle verschillende disciplines is uiteindelijk tot een haalbaar en maakbaar technisch ontwerp gekomen”, besluit Oomen. ■■■

PROJECTGEGEVENS

Locatie: KlaversJansen-terrein in Breda

Programma: nieuwbouw 64 huurappartementen in De Blikvanger

Opdrachtgever: Winters bouw & ontwikkeling en woningcorporatie Alwel, Consortium Spoorzone Breda

Projectarchitect: Grosfeld Bekkers van der Velde Architecten

Gevelontwerp: Bureau Fraai

Gevelengineering en -montage: Vront

Producent gevelbekleding: Aldowa

Hoofdaannemer: Winters bouw & ontwikkeling

Verwachte oplevering: voorjaar 2026